

Onderwijs zoekt ondernemende docenten

Ondernemend leren goed voor de ontwikkeling van kinderen

Nederlanders zijn van naturel een ondernemend volk. Die ondernemendheid helpt ons kansen te benutten en uitdagingen en bedreigingen te overwinnen. Door ondernemend leren op te nemen in het lesprogramma van de basisschool, kunnen kinderen hun ondernemende vaardigheden al vroeg ontwikkelen. Maar dan zijn er wel leerkrachten nodig die deze onderwijsvorm beheersen. Pabo's en lerarenopleidingen besteden nog onvoldoende aandacht aan ondernemend leren. Wat levert het hen op als ze besluiten ondernemend leren een plek te geven in het curriculum?

Scholen helpen jongeren zich voor te bereiden op hun toekomst en hun eigen leven vorm te geven. Ondernemend leren versterkt de vaardigheden die jongeren daarbij goed kunnen gebruiken, zoals initiatief nemen, het omzetten van ideeën in daden, creativiteit en communiceren en stimuleert een flexibele en proactieve houding. De omgeving van de school dient als leeromgeving; docenten en leerlingen werken met ondernemers en andere partners uit de buurt aan 'levensechte' opdrachten.

Dus wat vaker de boeken dicht en praktisch aan de slag. Dat motiveert. Daarbij is ruimte voor de interesses en kwaliteiten van kinderen. Of ze nu graag technisch bezig zijn, liever spelen met taal of bijvoorbeeld van tuinieren houden. Zo leren kinderen hun talenten en ondernemendheid te ontwikkelen. Bovendien krijgt de lesstof meer betekenis wanneer ze die in de praktijk kunnen toepassen.

Kansen voor scholen en docenten

"Ondernemend leren is geen hype meer en maakt in veel scholen al onderdeel uit van het lesaanbod", vertelt Eline Beemsterboer, coördinator *Actieprogramma Onderwijs en Ondernemen* bij Agentschap NL. "Alleen al via dit programma hebben ruim 1.000 scholen in 100 projecten ervaring opgedaan met ondernemend leren."

Steeds meer scholen zetten ondernemend leren in het competentieprofiel van docenten en vragen stagiaires die een klas kunnen meenemen in het ondernemend leren. "Voor pabo's en andere lerarenopleidingen is het nuttig om ondernemend onderwijs op te nemen in het curriculum; voor henzelf en de toekomstige leerkrachten die ze opleiden", stelt Beemsterboer.

Ondernemerschap in curriculum Een voorbeeld is Fontys Hogeschool Kind & Educatie die in hun bachelor, master en post hbo opleidingen aandacht besteden aan ondernemend leren. Studenten van de Pabo-bachelor bedenken hun eigen stageopdracht en ontwerpen vernieuwende leeractiviteiten waarbij ze bijvoorbeeld moderne media gebruiken of organisaties buiten de school betrekken. Zakelijk directeur Arjan van Eeten vertelt: "Ons uitgangspunt is dat alle docenten die we opleiden onderzoekend, innovatief en creatief moeten zijn en zich ondernemend kunnen opstellen in hun werk". Dit hebben we ook vastgelegd in de beroepsprofielen en de eindtermen van opleidingen."

Van Eeten: "Daarnaast bouwen we aan netwerken met bedrijven uit de buurt, bijvoorbeeld met creatieve ondernemingen op bedrijventerrein Strijp-S in Eindhoven. Dit alles daagt studenten uit hun talenten en creativiteit te ontwikkelen. Op die manier geven ze straks het goede voorbeeld aan hun eigen leerlingen."

Brede carrière in het verschiet

Fontys wil studenten laten zien dat een onderwijs- of lerarenopleiding een prima opstap is voor een bredere carrière. Als ze zich maar ondernemend opstellen. "Van oudsher is het onderwijsvak een behoorlijk besloten omgeving", zegt Van Eeten. "De meeste studenten zoeken na het afronden van hun opleiding een baan en blijven meestal lange tijd bij een werkgever. Dat hoeft al lang niet meer. Sommige oud-studenten zijn docent en runnen daarnaast een eigen bedrijf. En steeds meer docenten betrekken de omgeving in de school, dat maakt hun vak afwisselender en aantrekkelijker. Wij bereiden studenten daarop voor."

Samen onderwijs maken

"Educatieve hogescholen hoeven niet direct het hele roer om te gooien als ze studenten willen bekwamen in ondernemend leren", zeg Maartje Sijm, docente Nederlands en verbonden aan de Educatieve Stad, ontwerp bureau voor ondernemend leren. Zij geeft trainingen in ondernemend leren in het basisonderwijs en aan pabo-studenten, waarbij ook docenten van de pabo worden betrokken.

"Begin gewoon klein en laat studenten goede voorbeelden zien: neem ze mee op excursie naar een school die met ondernemend leren werkt. Het gaat erom dat studenten zich bewust worden dat zij

sámen met de leerlingen hun onderwijs kunnen maken. Dat kan al vanaf het eerste jaar". Studenten vinden het ontzettend leuk, zegt Sijm, en ze maken zo ook kennis met de ondernemer in zichzelf, net als de kinderen. "Daarna kun je de aandacht voor ondernemend leren stapsgewijs uitbouwen, waardoor je in het 4e jaar alle studenten ondernemend onderwijs kunt laten ontwerpen en uitvoeren." In de trainingen die Sijm op de pabo geeft, wil ze studenten vooral op het hart drukken dat ze innovatief en vindingrijk moeten zijn én blijven. "Zo blijft je vak uitdagend en breng je leerlingen dingen bij die ze niet leren uit een taalles."

Training voor educatieve hogescholen; er zijn nog plekken

Om educatieve scholen en toekomstig docenten kennis te laten maken met ondernemend leren is er vanuit het Actieprogramma Onderwijs en Ondernemen het traject *De Ondernemende Docent* opgezet.

Dit traject bestaat uit het trainen van docenten op de pabo, die op hun beurt studenten voeden met ondernemend onderwijs. Daarnaast worden als kick off masterclasses gegeven voor docenten en studenten." Het traject loopt tot eind 2014. Deelname aan de trainingen is nog mogelijk.

Kijk voor meer informatie over De ondernemende docent op:

www.agentschapnl.nl/node/8102

Meer informatie over het Actieprogramma en de projecten vindt u op:

- www.agentschapnl.nl/subsidies-regelingen/actieprogramma-onderwijs-en-ondernemen
- Beschrijving van best practice projecten: www.agentschapnl.nl/subsidies-regelingen/actieprogramma-onderwijs-en-ondernemen/best-practices

In het volgende artikel van de reeks "Leren ondernemen op de pabo", staan de ervaringen van studenten en hun docenten centraal.